

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

"Efectul de ecou controlat": postmodernism și securitate în literatura română

Tutore îndrumător:
Prof. Dr. Lucian Chișu

Doctorand:
Iuliana Miu

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului "Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate", cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanțare nr. POSDRU/159/1.5/S/136077.

București, 2015

CUPRINS

INTRODUCERE.....	3
CAPITOLUL 1: UN POSTMODERNISM ALTFEL.....	4
1.1. Postmodernismul, câteva inadvertențe.....	4
1.2. Efectul de ecou controlat: La noi, un postmodernism altfel	5
1.3. Cenacluri și grupuri literare din București	7
CAPITOLUL 2: UN CAZ: MIRCEA NEDELCIU.....	10
2.1. Scriitorul postmodern în și despre anii '80	10
2.2. Din dosarele C.N.S.A.S. - “A publica este un efort la fel de mare ca și a scrie”	14
CAPITOLUL 3: REVENIND LA POSTMODERNISM, HIBRID DE GENURI: AUTOBIORAFIE, AUTOFICȚIUNE, SOMATOGRAFIE.....	19
3.1. Utopia... corporală	19
3.2. De la pactul autobiografic la cel somatografic.....	22
3.3. Autobiografie și comunism. Ficțiune autoînregistrată	24
3.4. Autoficțiunea	27
CAPITOLUL 4: CORPORALITATE ȘI POSTMODERNISM. POSTCOMUNISM.....	30
4.1. Abordare deleuzeană și guattariană în opera lui Mircea Nedelciu.....	30
4.2. Fotografia și corpul	35
4.3. Cinematografia, un purtător de cuvânt în mișcare	39
4.4. Mircea Nedelciu și Gheorghe Crăciun. Capitalismul și viciile lui.....	42
CONCLUZII.....	47
BIBLIOGRAFIE	48

Rezumat

Lucrarea de față își propune să rezolve misterul existenței unui postmodernism românesc în plin comunism, trasând evoluția unor forme de manifestare literară, dar și aceea a unui paradox al scriitorului *postmodern* angajat sau persecutat de Securitate. Pentru studiu, a fost luat în seamă cazul lui Mircea Nedelciu, de la care am și împrumutat titlul acestui studiu, provenit de la un volum de proză scurtă, *Efectul de ecou controlat*. Volumul în cauză, apărut în anul 1981, cuprinde cea mai concentrată experiență a autorului din comunism, mai importantă fiind compromisul cu Securitatea. Alegerea lui Mircea Nedelciu pentru acest studiu este motivată în primul rând de rolul de fruntaș al generației '80 pe care l-a deținut acesta și de impresionanta contribuție teoretică în conturarea unui nou curent literar. Apoi, cunoașterea unor fapte de viață și continuarea activității publicistice și literare după Revoluție, au făcut ca acesta să devină centrul analizei mele. Urmăresc, astfel, să analizez ceea ce încadrează opera autorului în postmodernismul occidental și ceea ce o diferențiază, făcând să se contureze ideea unui postmodernism altfel. Mă interesează aici și sincronizarea inconștientă sau nu, dar și pătrunderea unor domenii până acum neexploatate, ca arta fotografică sau cinematografică, pe care le consider piloni ai postmodernismului. Un alt aspect pe care îl scot în evidență este schimbarea de atitudine a literaturii în postcomunism și reorientarea autorului de la realitatea exterioară la cea intimă, melanjul autobiografie și ficțiune și pătrunderea universului somatografic.

Pentru cercetare am făcut apel atât la studii critice și de teorie literară, cât și la realități istorice și dosare aflate în posesia C.N.S.A.S. Există, evident, și o oarecare doză interpretativă aplicată operelor autorilor în cauză.

Lucrarea este structurată în patru capitole, trei cu o nuanță mai pronunțat teoretică și unul, intermediar, al studiului de caz, care cuprinde fapte de viață din biografia lui Mircea Nedelciu. În primul capitol sintetizez teoriile despre postmodernismul “mare”, venit din Occident, urmând ca mai apoi să mă concentrez pe spațiul românesc căruia i-am atribuit un profil de nou val literar, numit generația '80, cu bătaie pe activitățile din cadrul cenaclurilor universitare: *Cenaclul Junimea*, *Cenaclul de Luni* și *Universitas*.

Capitolul al doilea vine în exemplificarea paradoxului postmodernismului în comunism, dar și al formulei literare novatoare. Accentele biografice stau pe același plan cu cele de creație literară. Aici mă folosesc de dosarele informative ale lui Mircea Nedelciu.

Următoarele două capitole le dedic diferențelor specifice ale operei lui Mircea Nedelciu, cele care aduc în vizor ideea unui autor novator, care se sincronizează cu aerul

timpului, acomodată la realitățile cotidiene și subiective. Capitolul al treilea propune o analiză somatografică pe care o voi respecta și în ultimul, urmând ca acesta, final, să îndeplinească ideea corporalității cu aceea a fotografiei și a cinematografului. Tot aici pun în discuție situația postcomunistă și contemporană și firul evolutiv al autorului (punându-l în comparație cu un coleg de generație, Gheorghe Crăciun), acum scăpat de dificultățile de exprimare impuse de dictatură, drept dovadă stând intensă activitate publicistică a acestuia.

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului

“Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”,
cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European
prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013,
contractul de finanțare nr.POSDRU/159/1.5/S/136077